

PROF. DR. WALTER MEIER-ARENDT – *DOCTOR HONORIS CAUSA*
AL UNIVERSITĂȚII DIN BUCUREȘTI

La 23 noiembrie 2006, Amfiteatrul Nicolae Iorga al Facultății de Istorie a găzduit o ceremonie ieșită din comun, în cadrul căreia profesorului Walter Meier-Arendt (Frankfurt pe Main) i-a fost decernat titlul de *doctor honoris causa* al universității bucureștene. După profesorii Bernhard Hänsel – Berlin (București, 2002) și Siegmund von Schnurbein – Frankfurt (Timișoara, 2002) și alături de prof. Wolfram Schier – Berlin (Timișoara, 2006), dl Meier-Arendt se înscria printre primii arheologi germani onorați cu acest titlu de către o universitate românească după cel de-al Doilea Război Mondial. Deși mult întârziată datorită împrejurărilor istorice potrivnice, acordarea acestor înalte titluri academice a venit, în anii din urmă, să consfințească vechimea și importanța colaborării româno-germane în câmpul arheologiei și să exprime recunoașterea și recunoștința noastră față de unele personalități reprezentative ale prestigioasei școli arheologice germane, care ne-au ajutat atât înainte, cât și după 1989.

La festivitatea din 23 noiembrie 2006 a luat parte prof. dr. Ioan Pânzaru, rectorul Universității din București, care a rostit o scurtă alocuțiune de salut. Textul omagial (*laudatio*), redactat de prof. dr. Mircea Babeș, directorul Seminarului de Arheologie, a fost prezentat de decanul Facultății de Istorie, prof. dr. Gh. V. Nistor. După un emoționant cuvânt de mulțumire, *prof. dr.h.c.* Walter Meier-Arendt a susținut, în limba română (!), o conferință în care investigarea practică a problemelor neoliticului european, domeniul favorit al celui onorat, se îmbina armonios cu reflecția teoretică. Publicând în paginile sale atât textul original german, cât și varianta rostită în românește, revista SCIVA se alătură celor care în persoana lui Walter Meier-Arendt salută un cercetător pasionat, un muzeograf de prestigiu și, nu în ultimul rând, un mare prieten al arheologiei românești. (*Mircea Babeș*)

LAUDATIO

La inițiativa Seminarului de Arheologie „Vasile Pârvan” din cadrul Facultății de Istorie, Universitatea din București a adoptat hotărârea de a decerna titlul de doctor honoris causa dlui prof. dr. Walter Meier-Arendt, eminent arheolog german, vechi colaborator și prieten al școlii arheologice românești. În calitatea mea de decan îmi revine plăcuta însărcinare de a reprezenta conducerea Facultății la această sărbătoare și de a rosti tradiționala laudatio în onoarea ilustrului nostru coleg de la Frankfurt pe Main.

Dl Meier-Arendt, în prezent pensionar – poziție care în lumea academică germană este onorată cu titlul latinesc de emeritus, a făcut de-a lungul a patru decenii o carieră remarcabilă, mult apreciată, în cercetarea arheologică, muzeologie și învățământul de specialitate din Germania. Cariera sa, funcțiile și dovezile de recunoaștere profesională sunt înscrise într-un bogat curriculum vitae ce ne oferă cea mai bună dovadă a meritelor pe care și le-a câștigat prin muncă perseverentă în arheologia germană și internațională. Walter Meier-Arendt s-a născut la Frankfurt pe Main la 12 iunie 1938, ca fiu al lui Johannes Meier și al soției sale Irma, născută Riedel. Copilăria sa s-a desfășurat sub semnul apocalipsei. La sfârșitul războiului, orașul său – orașul lui Goethe, cu monumentele sale simbolice: Domul, Paulskirche, Roemer – zăcea în ruine. Din fericire, catastrofei i-a urmat reconstrucția, mizeriei bunăstarea, „miracolul economic german”, iar dictaturii democrația. După bacalaureatul obținut la Frankfurt în martie 1958 și după un an petrecut în străinătate, în Orientul Apropiat, Walter Meier-Arendt urmează cursurile universităților din Freiburg/Breisgau și din orașul natal, Frankfurt. Interesul său se împarte între Filosofie, Anglistică și Slavistică, Istoria Antică și Istoria Evului Mediu, dar opțiunea decisivă pentru drumul său viitor în știință avea să fie în favoarea Arheologiei Pre- și Protoistorice. La 24 iulie 1965 el susține la Universitatea din Frankfurt teza de doctorat (Dr. phil.) în Vor- und Frühgeschichte, realizată sub conducerea reputatului său profesor Günter Smolla.

Calificarea astfel obținută îi deschidea drumul spre o carieră arheologică plină de succes. A debutat ca arheolog, în 1965-1966, în cadrul Serviciului de protecție a monumentelor arheologice (Bodendenkmalpflege) din Darmstadt/Hessa, pentru a trece curând, la 1 ianuarie 1967, la una dintre cele mai prestigioase instituții muzeale din Germania, Muzeul Romano-Germanic (Römisch-Germanisches Museum) din Köln. Avea să lucreze acolo până în 1980, urcând treptele ierarhice, de la referent și custode de expoziție până la funcția de director adjunct. A desfășurat acolo o extrem de bogată activitate muzeografică, ilustrată mai ales prin expozițiile tematice, unele aduse din străinătate, precum „Romanii la Rin” (1967), „Roma la Dom” (1970), „Bulgaria în Preistorie” (1978), „Lepenski Vir” (1981). Din această vreme datează și primele sale legături și proiecte realizate în comun cu arheologii români. Dl Meier-Arendt a contribuit atunci într-o considerabilă măsură la organizarea și prezentarea, cu mare succes de public, a expozițiilor „Römer in Rumänien” (Romanii în România – 1969) și „Die Daker” (Dacii – 1980) în prestigiosul muzeu arheologic din vecinătatea Domului din Köln. Din partea

românească principalul partener era Muzeul de Istorie a Transilvaniei, condus succesiv de Constantin și Hadrian Daicovicu.

A ocupat apoi, între anii 1980 și 2001, așadar timp de peste două decenii, poziția de director al Muzeului Arheologic din Frankfurt – una dintre cele mai importante instituții de profil din Germania, deținătoare a unui patrimoniu bogat, în special relevant pentru preistoria, epoca romană provincială și epoca migrațiilor în spațiul Rin-Main, dar și a unor colecții de importanță internațională provenind din Orientul Apropiat și Mijlociu (bronzurile din Luristan). Pe lângă expoziția de bază mereu înnoită, găzduită de fosta mănăstire a Carmelitelor din centrul istoric al orașului, în atenția prof. Meier-Arendt au stat mereu expozițiile temporare, cca 30 la număr, menite să ilustreze arheologia altor țări. Cu mari eforturi și cu o temeinică competență științifică și organizatorică, el a reușit să organizeze la Frankfurt expoziții dedicate arheologiei Irlandei, Italiei, Elveției, Ungariei, Bulgariei și, nu în ultimul rând, României. Expoziția „Goldhelm, Schwert und Silberschätze. Reichtümer aus 6000 Jahren rumänischer Vergangenheit” (Coif de aur, sabie și comori de argint. Bogății din 6000 de ani de trecut românesc, ianuarie-aprilie 1994) a fost organizată în colaborare cu Muzeul Național de Istorie a României din București și a prilejuit expunerea unor piese arheologice excepționale, provenind din muzeele din București, Constanța, Deva, Sibiu, Alba Iulia, Piatra Neamț, Oradea și Cluj-Napoca. Ea a constituit un succes memorabil, atrăgând peste 48 000 vizitatori și provocând numeroase ecouri elogioase în presa germană. Catalogul cu același titlu, care, pe lângă descrierea și ilustrarea pieselor expuse, reunea o serie de studii românești de sinteză (inclusiv cele semnate de profesori ai universității noastre: regretata Ligia Bârză, Mircea Babeș, Alexandru Barnea), a fost editat sub redacția prof. Meier-Arendt și a rămas o lucrare arheologică de referință, frecvent citată în literatura de specialitate. Organizând această expoziție, prof. Meier-Arendt mergea pe linia mai vechilor sale preocupări de la Köln, amintite mai sus, de popularizare a arheologiei românești în Germania.

Om de muzeu cu înaltă calificare și vastă experiență, dl. Walter Meier-Arendt s-a afirmat în măsură crescândă și ca un apreciat profesor în domeniul său de specialitate. Susținând în 1973 la Ruhr-Universität Bochum disertația sa de habilitație, el a dobândit venia legendi și a devenit chiar în anul următor profesor invitat al acestei universități, pentru a deveni mai târziu, în 1984, profesor onorific (habilitat) la Universitatea Johann Wolfgang Goethe din Frankfurt pe Main.

Cu toții știm însă că un profesor trebuie să fie înainte de toate un cercetător. Prof. W. Meier-Arendt este un respectat om de știință tocmai în domeniile în care a activat ca muzeograf și profesor și în care a adus numeroase contribuții, și anume pre- și protoistoria. În lista sa de lucrări întâlnim cu prioritate studii și rapoarte de cercetare privind neoliticul central și vest-european, în particular privind cultura ceramii lineare (Bandkeramik); aici se încadrează și lucrările monografice din 1966 și 1975, realizate ca disertație de doctorat, respectiv habilitație. Alături de acestea, o serie de volume și articole au fost dedicate epocii bronzului, primei epoci a fierului și epocii romane în spațiul Rin-Main. Interesul său pentru România explică publicarea unui interesant articol dedicat chiar etnogenezei

dacilor (în vol. Ethnogenese der europäischen Völker, Stuttgart/New York, 1986), iar cercul său larg de preocupări este ilustrat și de unele contribuții teoretice privitoare la conceptele de cultură și de etnos (la care de altfel se va referi și în prelegerea pe care o va prezenta astăzi). Numeroasele recenzii pe care le-a publicat ne dezvăluie un spirit critic, cu un larg cerc de informație științifică.

Meritele științifice, în general cele profesionale ale dlui prof. W. Meier-Arendt și-au găsit adesea, în diferite forme, recunoașterea, începând cu titlurile științifice de Dr. phil. (1965) și Dr. habil. (1973), care în Germania și în alte țări ale Europei reprezintă condiția sine qua non pentru debutul unei cariere științifice sau didactice-universitare.

Amintim, de asemenea, cooptarea sa ca membru corespondent (1974), apoi ca membru titular al Institutului Arheologic German (1984) și ca reprezentant al Primarului general al orașului Frankfurt în Comisia Romano-Germanică, instituție de vârf a arheologiei germane, cu sediul de peste un secol în metropola de pe Main.

Îndelungatele preocupări științifice și muzeistice legate de România, contribuțiile sale repetate, eficiente, la popularizarea rezultatelor cercetării arheologice românești, s-au bucurat deja nu numai de recunoașterea obștei noastre arheologice, ci și de onoruri oficiale. Profesorul Walter Meier-Arendt a fost distins încă din 1970 cu Ordinul Meritul Cultural, cl. III, iar în decembrie 2000 cu Ordinul Național „Pentru Merit”, în grad de Comandor.

Dincolo de aceste onoruri oficiale, cărora vine astăzi să li se adauge decernarea titlului de Doctor honoris causa, trebuie relevată latura umană, cordialitatea relațiilor personale dezvoltate între profesorul Meier-Arendt și numeroși arheologi români, care au găsit în persoana sa un sprijinitor competent și influent. Nu întâmplător, încă din anul 1997 Muzeul Național de Istorie a României a ținut să-și exprima recunoștința, numindu-l „Membru de onoare al Muzeului Național de Istorie a României”

Chiar și după ieșirea sa la pensie, profesorul Meier-Arendt a păstrat cele mai bune relații cu România și a găsit chiar noi modalități de a sprijini arheologia românească. Cea mai impresionantă manifestare o constituie generoasa donație făcută în anul 2004 bibliotecii Seminarului de Arheologie „Vasile Pârvan”. Ea cuprinde peste 1000 de volume și periodice arheologice – practic întreaga sa bibliotecă de specialitate, cu domenii de greutate în epoca neolitică, perioada provincial-romană și muzeologie. Multe dintre publicațiile donate sunt unicate în România. Donația Meier-Arendt stă deja de doi ani la dispoziția tuturor celor interesați și va reprezenta mereu o mărturie impresionantă de generozitate și solidaritate între oamenii de știință.

Decernarea acestui titlu, astăzi, în acest cadru solemn, reprezintă o atât de meritată încununare a operei și activității unui eminent cercetător și a unui devotat prieten al arheologiei și muzeologiei românești. Ea reprezintă totodată un gest sincer de recunoștință.

Să-i mulțumim noului Doctor honoris causa al Universității din București, dorindu-i din inimă sănătate și viață lungă!

(București, 23 noiembrie 2006)